

FOR
VELFERDS
STATEN

HANDELSAVTALER og arbeidsrettigheter

- Hvor er vi nå etter WTO-møte i Argentina?
- Hva bør vi følge med på nå?

Helene Bank

NKS – Fagforbundet
23.2.2018

FOR
VELFERDS
STATEN

Handelsavtaler, arbeidsrettigheter og kommunalt ansatte

A. Handel og handelspolitikk – en historisk utvikling

B. Velferdsstater og handelspolitikk

- Arbeidsbetingelser og rettigheter
- Offentlige tjenester
- Samfunnssikkerhet og beredskap

C. WTO i Argentina – hva nå?

WTOs ministermøte i Argentina

http://www.velferdsstaten.no/Forsiden/?article_id=144840

- E-handel - Verdien av persondata
- Innlandsreguleringer – offentlige tjenester et marked
- Offentlige matlagre - Program mot sult forbudt
- Fiskerisubsidier – handelsrett over havrett

Strategiene er nye – det må også fagbevegelsen ta inn over seg

Det helt spesielle i Norden

VG NYHETER

< Nyheter

Innenside

Utenriks

Siste 48t

Meninger

Rapport: Norge er kåret til verdens lykkeligste land

Gode velferdsordninger

Forsker Ragnhild Bang Nes ved Folkehelseinstituttet har livskvalitet og psykisk helse som område, og mottar nyheten om Norges plassering med stor glede. Hun merker seg at det er de samme fire landene som holder seg i toppen, også i år.

– Det har klar sammenheng med gode velferdsordninger, godt ivarettatte menneskerettigheter, og gode styresett koplet med en sunn økonomi. Det har mye å si, altså, sier Nes til VG.

Thomas Hansen, forsker ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA forteller at det handler om at vi i Norge generelt har gode levevilkår i form av helse og økonomi.

– Vi har også høy grad av tillit mellom mennesker, sammenliknet med andre, noe som gjør oss mindre skeptiske og at vi føler oss tryggere, sier Hansen.

1. Norge
 2. Danmark
 3. Island
 4. Sveits
 5. Finland
 6. Nederland
 7. Canada
 8. New Zealand
 9. Australia
 10. Sverige
- Kilde: World Happiness Report

Norge er igjen verdens lykkeligste land. Her representert ved solnedgang ved Ellingsstranda på Salthes i Dønna.
Foto: TROND SOLBERG, VG

Av DAVID BACH og HILDE SANDVÆR
20.03.2017 08:10 - oppdatert 20.03.2017 13:21

ANNONSE

FOR
VELFERDS
STATEN

Handelspolitikk 2.0

Fra GATT i 1948 til WTO i 1995

Produksjon, bearbeiding og sysselsetting

Sterk stat –politiske reguleringer

Redusere toll på industrivarer

Fleksibilitet for å produsere og bygge landet

Beskytte små og nye industrier

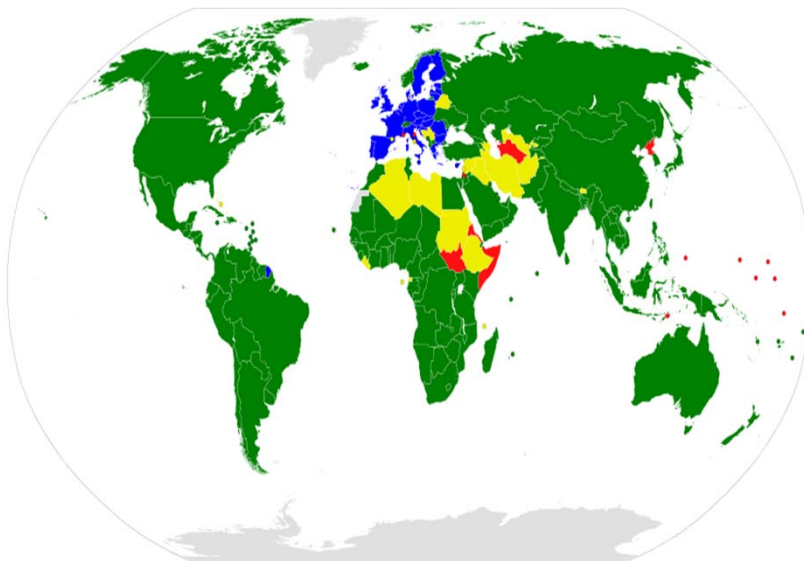
Konsesjonsregler var lov (vasskraft og olje)

**Miljø-, arbeidsmiljø-, forbruker-, velferds,-
matsikkerhedspolitik – et nasjonalt anliggende**

FOR
VELFERDS
STATEN

Verdens handelsorganisasjon - WTO

FOR
VELFERDS
STATEN

Handelpolitikk 3.0

Dominerende fra 80-tallet til

Alt bliver handel og marked
Investeringer og kapital er drivkraften
Minimum stat – deregulering

Komparative fortrinn

(global arbeidsdeling, alle aktiviteter er like)

- **Ikke forskjellsbehandling av selskapene**
(Most favoured nation+National treatment)
- **Minst mulig handelshindrende politikk**
- **Ikke stille krav til produksjon utenfor egen jurisdiksjon**

FOR
VELFERDS
STATEN

Arbeidsrettigheter og ILO

- **Mot barnarbeid**
- **Mot tvangsarbeid**
- **Mot diskriminering**
- **Organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger**

Kamp for at det skal bli rettslig bindende

FOR
VELFERDS
STATEN

UNI: Avbrott – oppdatering om handelsavtal (19/12/16)

Om ILO-granskingen:

«De som vinner på handelsavreglering kompenserar inte tilräkligt förlorarne om vi ser till jobb, och inkomster»

Noe av dette går på redusert jobbkvalitet, tap av lønnsøkninger og forskjeller i inntekter

FOR
VELFERDS
STATEN

Handelspolitikk 4.0

Dominerende fra 2000-tallet til....

Investorbeskyttelse mot demokratiet

Kjerneområda for forhandlingane flyttar seg frå tollspørsmål og grensehandtering til tilhøve innanfor grensene, inkludert reguleringar, standardar og støtteordningar.

Globaliseringsmeldinga 2015-16

FOR
VELFERDS
STATEN

Ikke handelsavtaler:

Anthony L Gardner, USAs
ambassadør til EU:

"Dette er ikke handelsavtaler. Vel
det kalles handelsavtaler, men det
er først og fremst en harmonisering
av *regulative measures*."

"Vi må bygge et vern mot Kina og
ikke la Kina bestemme våre
standarder"

"Motstanden bygger på en
desinformasjons-kampanje satt i
system av Russland"

Hvorfor hemmelig?

Den tidligere Handelsrepresentanten
for Obama, Ron Kirk, sa til *NY
Times* 2.6.2013 hvorfor han var imot å gjøre
tekstene offentlig kjent:

**Ved å gjøre dette, så vil vi reise en så sterk
opposisjon at det vil gjøre det umulig å
undertegne avtalen.**

Ron Kirk har inntil nylig vært Obamas topp når
det gjelder særlig TPP-forhandlingene inntil
han forlot posisjonen for å jobbe for et
lobbyist-selskap som representerer
internasjonale storselskap

FOR
VELFERDS
STATEN

UNI om TISA

TISA is mainly concerned with regulatory aspects of trade in services, and as such **poses serious deregulatory threats to worker safety, environmental and consumer standards, and the promotion of the public interest.** Trade unions are also concerned with the liberalisation of Mode IV of service supply. The free movement of natural persons must not lead to social and wage dumping.

FOR
VELFERDS
STATEN

Eksemplet Egypt

Corporations against the minimum wage – Veolia v. Egypt: Since 2012, the French utility company Veolia has been suing Egypt based on the bilateral investment agreement between France and Egypt for an alleged breach of a contract for waste disposal in the city of Alexandria.

The city had refused to make changes to the contract which Veolia wanted in order to meet higher costs – **in part due to the introduction of a minimum wage.** In addition, according to Veolia, the local police had failed to prevent the massive theft of dustbins by the local population. According to media reports, Veolia wants 82 million euros in compensation. (Karadelis 2012)

FOR
VELFERDS
STATEN

Handelshindringer

Hva er handelshindringer?

Merking

Forbrukerrettigheter

Arbeidstakerrettigheter

Lokaliseringspålegg

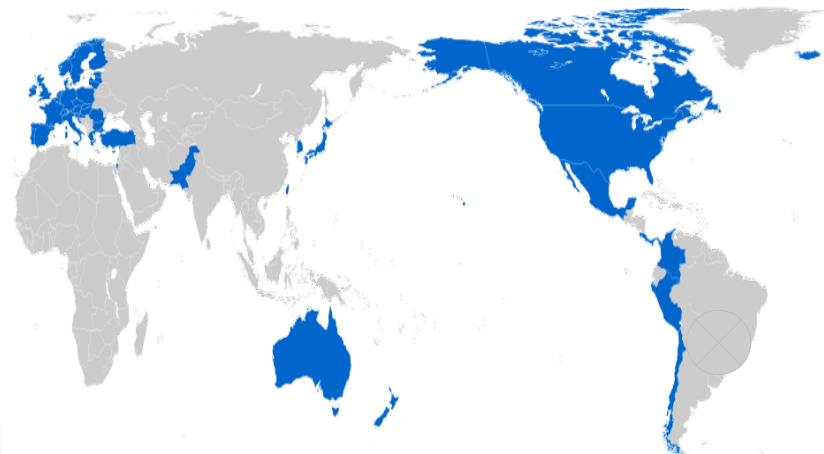
Språk- og bosettingskrav

Lisenser etc

FOR
VELFERDS
STATEN

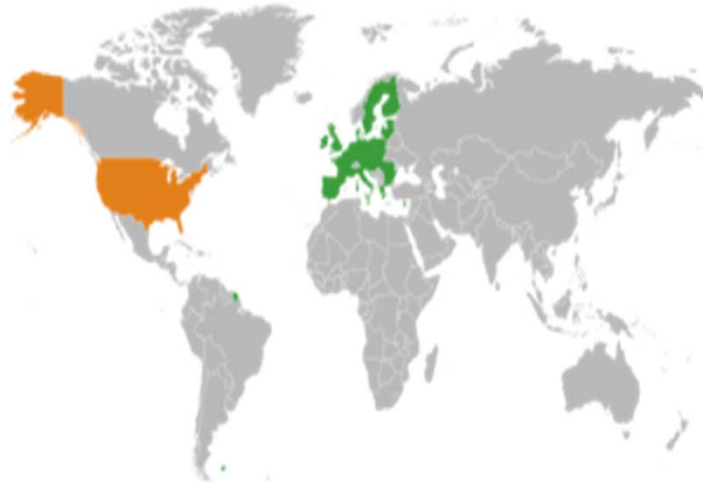
TISA-landene

FOR
VELFERDS
STATEN

Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP

FOR
VELFERDS
STATEN

Bokstavsalat

TISA Alle disse bokstavene er viktig i diskusjonen om handelsavtaler

TTIP

ISDS Mål å si litt om alt, men mest om TISA

WTO

GATS

GATT

TPP

BITS

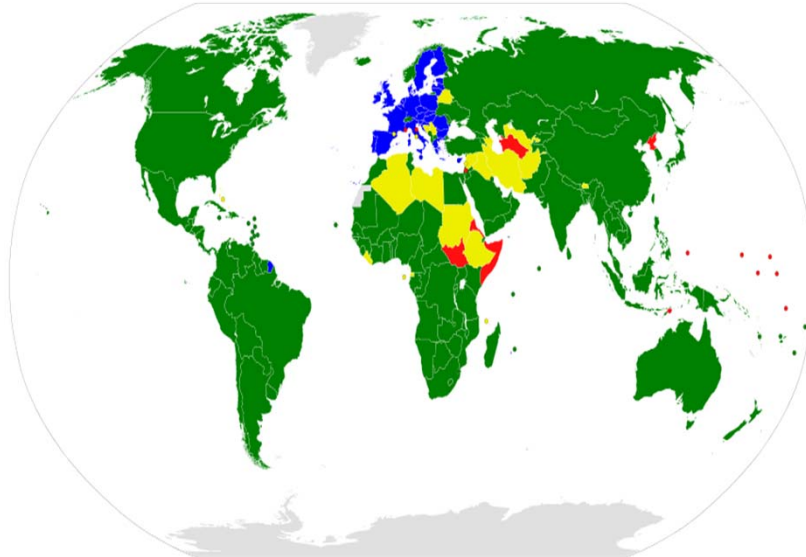
CETA

FOR
VELFERDS
STATEN

Verdens handelsorganisasjon - WTO

FOR
VELFERDS
STATEN

WTOs ministermøte i Argentina

http://www.velferdsstaten.no/Forsiden/?article_id=144840

- E-handel - Verdien av persondata
- Innlandsreguleringer – offentlige tjenester et marked
- Offentlige matlagre - Program mot sult forbudt
- Fiskerisubsidier – handelsrett over havrett

Strategiene er nye – det må også fagbevegelsen ta inn over seg

Datatilsynet fant lovbrudd: Millionbøter etter outsourcing av sykehus-IT

Flere lover ble brutt og det ble gjort mangelfulle vurderinger av sikkerhet og risiko for Helse Sør-Øst vedtok å outsource IT-infrastrukturen. Det slår Datatilsynet fast i en ny rapport.

NRK Nyheter Sport TV Radio Distrikt

Norge Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

Flagger ut sykehusen

amer

Datasystemet h
Tiltilsvarte fryk

BLIET FOR GIGANTUTFLAGGING AV IT. Cathrine M. Lofthus, administrerende ege
landets største helseforetak siket overtas av et utenlandsk selskap.
FOTO: KATRINE LUNKE / HELSE SØR-ØST

**Sviktet i alle ledd.
Det var bare fagforeningene som meldte
fra om risikoen og manglende
risikovurdering .**

Datatilsynet

Line Tomter
Journalist

Anne Cecilie Remen
Journalist

Oppdatert 27.10.2017, kl. 09:03

var vurdering er at det ikke finnes tilgjengelige
omstendighet i denne saken

DATATILSYNET

I en rapport helseforetakene i Helse Sør-Øst mottok torsdag ettermiddag
felles en knusende dom over mangelen på risikovurdering i forkant av IT-
outsourcingen.

Send sikkert tips til
NRK

FOTO: ESPEN ANDERSEN / NRK

Ledelsen i Helse Sør-Øst anbefaler å fagge ut sentrale deler av IT-
virksomheten. Etter det NRK erfarer dreier deg seg om en kontrakt på 6-7
milliarder kroner.

FOR
VELFERDS
STATEN

Tastefeilen som stoppet Statoil

MONGSTAD (NRK): Da en indisk IT-arbeider stanset produksjonen på Mongstad på grunn av en tastefeil, oppdaget Statoil at outsourcing til India hadde satt sikkerheten i fare.

NRK.NO | AV NRK

FOR
VELFERDS
STATEN

Overvåkingssamfunnet – og våre helsedata kan bli lovlig butikk

(Lekkede dokument fra april og sept 2014) <http://www.bilaterals.org/IMG/pdf/-26.pdf>

“Ingen parter får hindre en tjenesteleverandør fra å overføre, få tilgang til eller lagre informasjon.”

Det inkluderer:

- persondata
- innafor eller utafor landets grenser

.....når aktiviteten er en del av tjenesteleverandørens forretningsområde.

Se også video <https://www.youtube.com/watch?v=GmFzbVVI6IE>

Forbrukerrådet slår alarm om personvern (DN 14.6.2015)

FOR
VELFERDS
STATEN

Hva er en offentlig tjeneste?

Tjenesteavtalen – GATS - er mal for TISA (Art. 1.3)

- (b) [GATS] “inkluderer en hver tjeneste i enhver sektor **unntatt** tjenester som ytes i offentlig regi.”
- (c) . ”En offentlig tjeneste er en tjeneste som gis av offentlige myndigheter, og som **verken** leveres på kommersiell basis, **eller** er i konkurranse med en eller flere tjenesteleverandører”

FOR
VELFERDS
STATEN

TISA: FRYS og SKRALLE – men ikke der vi har tatt unntak – bortsett fra:

«...hvis et land ønsker å privatisere, og samtidig har åpnet en sektor for tjenesteleverandører fra utlandet, skal disse ikke bli gjenstand for dårligere vilkår enn nasjonale aktører.»

Stortingsmelding 29. 2014-2015. Globalisering og handel

FOR
VELFERDS
STATEN

TTIP: Når demokrati er handelshindring

Toll er allerede lav i EU og USA – «tekniske handelshindere» skal fjernes/harmoniseres – og globaliseres

Tjenesteliberalisering er del av avtalen – like omfattende som TISA

Harmonisering av regler. EU/US harmoniseringsenhet. Nye regjeringer er bundet til masten. Avregulering bliver regelen

Politikk = ekspropriasjon – Hvis vi øker skatt, lager nye miljø- og arbeidsmiljøregler, ta tilbake helse, utdanning og vand tilbake til fellesskapet etter privatisering, kan det utfordres av selskapene og forbys, eller medføre store bøter

22.06.15

Sikre lokal og regional handlefrihet i de pågående forhandlingene om TTIP og TISA. Særlig:

Retten til å velge hvordan tjenester som vann- og energiforsyning, renovasjon og avløp, redningstjeneste, de offentlige helse- og sosialtjenester, offentlig transport, boligbygging og tiltak innen byplanlegging, byutvikling og utdanning skal organiseres. Det omfatter **lokale og regionale myndigheters mulighet til å reversere en markedsåpning av lokale og regionale offentlige tjenester.**

Mulighetene som anskaffelsesregelverket gir for å unnta tjenester (terskelverdier, egenregi, interkommunalt samarbeid, sektorer som er unntatt vann eller redningstjenester).

FOR
VELFERDS
STATEN

Fra Olof Palmes siste intervju

«Alle de som nå snakker så poetisk om fordelene som – i form av påstått mangfold, prispress og valgfrihet – skulle følge av å la markedskreftene få større spillerom innenfor offentlig sektors virksomhetsområde, bør kanskje løfte nesa fra lærebøkens teoretiske markedsmodeller og studere hvordan markedskreftene faktisk fungerer i de sektorene der de styrer i dag.»

Sitert fra kronikk av Kjell Østberg i Klassekampen 27.2.2016

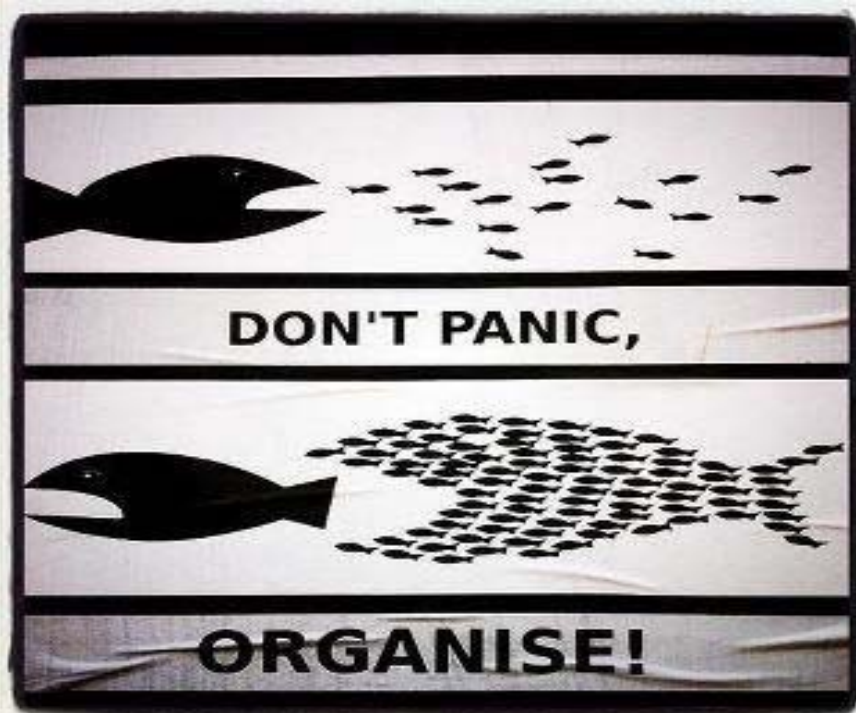

FOR
VELFERDS
STATEN

FOR
VELFERDS
STATEN

PSI SPESIALRAPPORT:
TISA – en kamp mot offentlige tjenester
Avtalen om internasjonal handel med tjenester (TISA)
og næringslivets agenda

Av Scott Sinclair og Hadrian Mertins-Kirkwood
Public Services International (PSI)

FOR
VELFERDS
STATEN

Håndheving - tvister

Nasjonal domstol – Phillip Morris mot norsk røykelov, Glaxo mot Sør Afrikas

Stat – stat (WTO) – Panama mot USAs gambling, USA mot EUs forbud mot hormonbiff

Investor – stat (ISDS)– Phillip Morris mot Uruguay, Vattenfall mot tyske miljølov, Veolia mot Egypts minstelønn

Utvidet definisjon av ekspropriasjon – forventet profitt – alle inskrenkende lover kommer med en prislapp

Les om CSI og teamtisa.org

<https://servicescoalition.org>

<http://teamtisa.org/>

Hvem er bak CSI?

Walmart, Google, Microsoft, AIG, Walt Disney, Stanley Morgan, AT&T, Citygroup, IBM, etc etc

Coalición Mexicana de Servicios

Promoviendo la Competitividad

TheCityUK

GLOBAL SERVICES COALITION POSITION PAPER ON
THE TRADE IN SERVICES AGREEMENT (TISA)

September 2014

[more than 30 major European companies](#)
[more than 30 European and National Business Federations.](#)
[20 services sectors](#)
[every EU Member State](#)

